

PYŠELSKÉ Lísty

červenec, srpen 2010

5,- Kč

95

Zpravodaj městského úřadu též na <http://www.pysely.cz>

Vážení občané,
dovolujeme si Vás pozvat na slavnostní otevření
nového pyšelského náměstí
a oslavu 715. výročí první zmínky o městu Pyšely

dne 26. června 2010 (sobota) od 14 – 22 hodin

HRAJE SKUPINA **HORVATH BAND**

Program oslav:

- 14.00 hodin otevření výstavy Pyšelské náměstí včera a dnes
- 15.00 hodin slavnostní zahájení oslav s proslovem starosty města Pyšely, odhalení sokla na památníku
 - 16.00 hodin start cyklistického závodu
 - 17.00 hodin vyhlášení vítězů v jednotlivých kategoriích
- Zahájení oslav uvádí moderátor Rádia Blaník pan Jiří Šindelář
- V průběhu oslav probíhá den otevřených dveří v Domově pro seniory a to od 14 – 16 hodin, pro děti je připraven program v areálu hasičské zbrojnice a další doprovodné akce.
- Slavnosti budou ukončeny ve 22.00 hodin ohňostrojem.

Prioritní osa: 3

Oblast podpory: 15.3.3

Registrační číslo projektu: CZ.1.15/3.3.00/10.00182

Výše dotace: 54 497 958,88 Kč

Název projektu: Rekonstrukce náměstí v Pyšelicích

Závěrečná monitorovací zpráva o realizaci projektu v rámci ROP NUTS 2 Střední Čechy

Přípravné práce na výše uvedeném projektu byly zahájeny na jaře 2007. V této fázi byly připraveny projekty, vydána územní rozhodnutí a stavební povolení jak na rekonstrukci náměstí, tak na rekonstrukci a přístavbu budovy Městského úřadu. Uskutečnila se řada jednání s projektanty, zástupci Národního památkového ústavu, odborem dopravy, výstavby a dalšími institucemi. S plánem rekonstrukce a revitalizace centrálního prostoru Pyšel byli občané seznámeni prostřednictvím vývěsky úřadu.

Po té, co MěÚ Pyšely obdržel zprávu o přidělení dotace na Rekonstrukci náměstí, bylo vypsáno výběrové řízení na dodavatele stavby. To se uskutečnilo 5. ledna 2009, s vybranou firmou SLÁDEK GROUP, a.s. Jana Nohy 1441, 256 01 Benešov byla uzavřena smlouva dne 22.1.2009. Nabídková cena 47 535 252,- Kč bez DPH, včetně DPH 56 566 949,90 Kč.

Dále se uskutečnilo několik zakázek malého rozsahu a to na výběr stavebního dozoru, zpracovatele žádosti o dotace, zpracovatele projektové dokumentace centrálního prostoru Pyšel, zpracovatele projektové dokumentace rekonstrukce fasád a výměna oken budov MÚ, knihovny a dostavba veřejného WC a zpracovatele projektové dokumentace pro provedení stavby – komunikace a zpevněné plochy. Tyto zakázky malého rozsahu byly realizovány v letech 2007 – 2008. Jejich podrobný přehled byl předložen v MZ č. 1.

Po celou dobu realizace stavby se pravidelně konaly kontrolní dny za účasti investora stavby, vybraného dodavatele, projektantů, stavebního dozoru, zástupců Národního památkového ústavu, popř. dalších zástupců organizací. Při těchto kontrolních dnech se stanovoval postup dalších prací, koordinoval s dopravními omezeními, rozdělovaly se úkoly pro jednotlivé členy týmu. Zároveň se kontrolovalo plnění úkolů z předcházejících kontrolních dnů. Tyto kontrolní dny velmi zdatně a kvalifikovaně vedl zástupce firmy vybrané pro stavební dozor. V průběhu kontrolních dnů se kladl důraz na fyzickou kontrolu provedených prací.

Vlastní realizace projektu:

SO knihovna:

Na základě posudku statika bylo nutné demolovat část zdiva. Byly zhotov-

veny nové obvodové zdi v demolované části, položeny překlady. Provedena tepelná izolace a izolace proti vodě, zhotoveny stropy, sádkartonové podhledy, osazeny nové dveře, okna. Kompletně dokončeny rozvody elektřiny a vody. Byla zhotovena střecha, krovy, nová střešní krytina a klempířské práce. V přízemí byla dokončena podlahová krytina – dlažby, v podkrovní místnosti koberec. Z přízemí do podkrovní bylo zabudováno dřevěné schodiště. Byla zhotovena nová fasáda korespondující s fasádou na budově městského úřadu a přístavbě WC. Dne 5.11.2009 byla stavba zkolaudována bez závad a nedodělků.

SO veřejné WC:

Byla postavena hrubá stavba včetně izolací, zhotoven strop, střecha včetně klempířských prací a zateplení. Uvnitř byly zhotoveny sádkartonové příčky, osazena okna a dveře. Dokončeny obklady stěn a položena dlažba na podlahu. Závěrem byla osazena umyvadla, WC, zabudováno osvětlení a ventilace. I tato část budovy byla omítnuta. Stavba byla dne 5.11.2009 zkolaudována bez závad a nedodělků.

SO budova městského úřadu:

Byly vybourány otvory pro nové výplně, následovalo osazení oken a dveří, které byly zhotoveny dle pokynů a požadavků zástupců Národního památkového ústavu. Původní poškozená fasáda byla na cca 30% plochy odstraněna, na těchto místech zhotoveno jádro. Na celé ploše byly zhotoveny nové omítky a štukatéřské prvky. Následoval konečný barevný nátěr v barvách dle výběru pracovníků NPÚ. Dne 5.11.2009 byla stavba zkolaudována – bez závad a nedodělků.

SO náměstí:

Zahájení celé stavby bylo z důvodu provedení a ukončení výběrového řízení na dodavatele stavby a nepřízně počasí (mrazy, sníh), posunuto o cca 1 měsíc. Tato skutečnost žádným způsobem neohrozila a neovlivnila dodržení harmonogramu prací. V průběhu stavby se řešily problémy související s nutností odstranění historické nádrže na pohonné hmoty v dolní části náměstí a následné dekontaminace prostoru okolo ní, zabezpečení průjezdnosti náměstí (respektive rekonstruovanou plochou náměstí), průběžně se řešila nutnost objížděk. I přes tyto ob-

jektivní potíže se podařilo harmonogram prací splnit (dohnat) v průběhu druhého monitorovacího období. V květnu 2009 byly zahájeny terénní úpravy v horní části náměstí a postupně postupovaly dále. Původní povrch byl odbagrován, materiál odvezen, navezeny nové podkladové vrstvy pro komunikace. Tyto činnosti postupovaly dále v celé ploše náměstí, uličce Vinopalna, dále směrem ke kostelu, škole až k sokolovně. Povrch byl hutněn, zhotovena tzv. pláň a na ní položena živice. Komunikace byly ohraničeny obrubníky, podélně zpevněny dlažbou, tzv. trojlinkou. Byly osazeny krajníky okolo ploch veřejné zeleně, provedeny vlastní sadové úpravy – zde vysázeny vzrostlé stromy, keře, živé ploty, trvalky. V prostorách veřejné zeleně byl zabudován závlahový systém. Na chodníky byla položena dlažba z kostek (kombinace dvou odstínů a velikostí), dále dlažba – vodící pásy pro nevidomé. Takto byly upraveny i pojezdové a parkovací plochy. U přechodu pro chodce z základní školy bylo osazeno zábradlí. Pro celý závlahový systém – kašnu a pítka byl zbudován tzv. velín. Podél komunikace od školy ke zbrojnici byl zhotoven odstavný pruh pro parkování vozidel, který byl též vydlážděn. Současně se stavbou komunikací, chodníků, odstavných a parkovacích ploch, byly uloženy zemní kabely pro veřejné osvětlení a základy pro sloupky veřejného osvětlení. Provedly se odvodní drenáže a vpustě do dešťové kanalizace od všech domů na revitalizované ploše. V druhé polovině roku byly finálně dokončeny pokládky dlažeb na všech prostranstvích, provedeno očištění, penetrační nátěr a položení živice na komunikacích. Na nové povrchy bylo provedeno dopravní značení, vyznačeny přechody pro chodce (včetně prvků pro nevidomé). Byly dokončeny práce v okolí pomníku, znovu instalován pomník, do jeho základu byla vložena schránka obsahující dokumenty o rekonstrukci náměstí a dotaci na tuto stavbu, dále listiny a informace ze současnosti Pyšel, mince atd. V okolí pomníku byla položena dlažba, instalovány kamenné sloupky, osazen prvek ke kotvení vánočního stromu. V průběhu čtvrtého monitorovacího období byly dokončeny všechny plánované práce na úpravě centrálního prostoru. Kompletně byly dokončeny a propojeny závlahové

systémy, parkové a sadové úpravy všech prostor veřejné zeleně. Byl instalován veškerý mobiliář – dvě autobusové zastávky, pítka, kašna, lavičky, koše, sloupky, stojany pro kola, informativní tabule, plakátovací plochy, vývěsky městského úřadu. Byly provedeny konečné úpravy okolí pomníku. Před městským úřadem byla osazena nová kašna a napojena na vodovodní řad. Dle projektu byla osazena dvě pítka a též napojena na pitnou vodu. Byly instalovány stožáry veřejného osvětlení a ty byly propojeny s uloženými kabely. U všech přechodů pro chodce bylo instalováno osvětlení přechodů dle platných předpisů. Dne 4. března 2010 požádal investor o kolaudaci stavby. Ta byla provedena 6. dubna 2010 (komunikace) a dne 27.4.2010 (ostatní SO stavby). Investor též zajistil sepsání dodatku k pojistné smlouvě na nově zhodnocený pojistitelný majetek.

Realizaci stavby byly splněny všechny podmínky dané smlouvou o poskytnutí dotace, to je zlepšení pohybu osob se sníženou mobilitou, zlepšení služeb pro rodiče s dětmi a zlepšení služeb pro seniory. Též se podařilo splnit hlavní kri-

térium a to je plocha regenerovaného a revitalizovaného území o rozloze 1,55 ha. Enviromentální kritéria, to je plocha trávníku se závlahou o rozloze 1527 m², plocha trávníku bez závlahy, to je 1328 m² a živý plot, osazený podél komunikací v délce 100 metrů a výsadba vzrostlé zeleně zabraňující šíření prachových částic byla též splněna. Byl splněn cíl zvýšení zelených ploch v sídlech na 0,29 ha.

Po celou dobu stavby realizační tým úzce spolupracoval s dodavatelem, stavebním dozorem, projektanty díla, zástupci svazu invalidů, Národního památkového ústavu, dopravním inspektorátem a dalšími orgány a institucemi. Dále členové koordinačního týmu každodenně spolupracovali s dodavatelem a řešili operativně různé organizační záležitosti. Velký čas byl věnován výběru mobiliáře, materiálu na dlažby apod.

Dále se věnoval publicitě projektu, před zahájením prací byla dle pokynů poskytovatele dotace zhotoven velkoplošný reklamní panel a umístěn na viditelném místě po celou dobu realizace projektu. Informace o stavbě byly průběžně zveřejňovány v Pyšelských

listech, na webových stránkách města Pyšely, dále např. v regionálním časopise Zápazí (oblast Říčansko) atd. V průběhu stavby byla zhotovována fotodokumentace mapující realizaci všech stavebních prací od zahájení až po finální podobu. Dále byl zhotoven letecký snímek centrálního prostoru Pyšel – po ukončení stavby. Byla zhotovena stálá vysvětlující tabulka (pamětní deska), která bude umístěna na viditelném místě a na níž jsou základní informace o díle, dle pravidel publicity. V průběhu týdne, na který připadá 9. květen byly vyvěšeny na místě realizace projektu vlajky.

Realizační tým dále zpracovával všechny podklady pro zpracování monitorovacích zpráv a žádostí o platbu z přidělené dotace.

Závěrečné vyhodnocení akce si vyžádalo mimořádné úsilí a čas při přípravě všech potřebných podkladů a dokumentů.

Závěrem lze konstatovat, že stavba byla dokončena včas, dodavatel stavby předal dílo bez závad a nedodělků v odpovídající kvalitě.

Z historie pyšelského náměstí

Pyšely samozřejmě začínaly jako ves, ale už někdy v 16. století byly povýšeny na městečko. Od r. 1703 jsou jím resp. městem nepřetržitě dodnes. Povědomí o tom, že Pyšely byly někdy pouhou vsí, už dávno zaniklo. Nejlepším důkazem toho je, že zde nikdo neoznačuje zdejší centrum za náves ale vždy za náměstí. (Přesněji řečeno „rynk“, což je totéž, ale odvozené z němčiny.) Zdejší náměstí má poněkud netypický tvar nepravidelného trojúhelníku. Vyvinulo se postupně podle toho, jak přibývalo zástavby. Hlavní komunikace probíhala při východním okraji, kde se také zachovaly pozůstatky velmi staré zástavby, konkrétně č. p. 6. Pamětníci si vzpomenou, že zde mívali obchod Grossovi. Nenápadné stavení skrývá zbytky středověké tvrze, na níž sídlili původní majitelé Pyšel. Velmi stará stavení jsou také Budilovo pekařství a Smrčkovo řeznictví.

V 18. století, kdy vznikla převážná část Zakout, se utvořila vedlejší komunikace, spojující Zakouty s centrem Pyšel. Počátkem 19. století vyrostla v dolní části náměstí budova školy, dnes sídlo městského úřadu. Až do poslední přestavby měla ve štítě nápis. Dem Unter-

richte der Jungem MDCCCXX. (Vyučování mládeže 1820).

O podobě pyšelského náměstí v této době už jsme lépe informováni díky kronikáři F.V. Pokornému. Jako už dospělý, dvacetišestiletý muž zažil, jak se r. 1809 vyrovnávalo původně velmi strmé náměstí. Dělal se to jednoduše: To, co se odkopalo od horních domů, se naváželo k dolním. Ani to ještě nestačilo, další vy-

rovnávání proběhlo v r. 1945 v souvislosti s dlážděním náměstí.

Plocha náměstí nebyla nikdy zcela prázdná. Jeho nejhořejší část ozdobila kolem r. 1760 socha sv. Jana Nepomuckého. Zajímavé údaje o zdejším náměstí přinesl F. V. Pokorný. Ocituje si ho:

„Dobře pamatuji, že stával v Pyšelích na rynku sv. kříž s červeným zábradlím na 4 strany. Když padl, pokračování na straně 4

NÁMĚSTÍ V R. 1936. POVŠIMNĚTE SI BENZINOVÉ PUMPY VPRAVO POD POMNÍKEM

POKRAČOVÁNÍ ZE STRANY 3

byl dán ten plechový krucifix k Loretě na hřbitov na nový kříž.

Též vachštubna byla prý udělána z někdy bývalých pekařských krámů, před ní stál sloup dubový s ramenem, strach na pekaře. Něco pověš rýnku stál pranýř asi 4 lokte vysoký: k němu byly dva stupně a nahoře měl zadělaný veliký železný kruh. K tomu kruhu prý bývali řetězem připjati velcí provinilci. To bylo na poručení Josefa II. zrušeno. Ten pranýř když bourali, mnoho železných nástrojů pokazili: bylo vápno s kamenem tak slité, že je mnohými špicemi takřka jen po malém kousku rozdrolili. Zajisté ten pranýř ukazoval, že hned někdy byl v bývalém městě.

Tyto vzpomínky F. V. Pokorného, který žil v l. 1783 až 1850, přináší mnoho zajímavých poznatků. Pod pojmem vachštubna se skrývá strážnice (německy Wachstube). Cenná je zmínka

o pekařských krámcích: Napovídá, že se zde konaly trhy. Ostatně privilegium císaře Leopolda I. z r. 1703 výslovně povoluje konat zde dva výroční trhy, dva trhy dobytčí a jeden týdenní. Pranýř svědčí o vykonávání práva hrdelního. Pyšely měly i žalář, a to přímo v radnici. Jeho nejčastějšími obyvateli bývali dlužníci. Zdejší žalář měl jen nejzákladnější vybavení (mříže, okovy, zamykací kládu), ze kterého se ale nic nezachovalo, protože radnice v r. 1815 vyhořela.

Vraťme se však ještě na náměstí. Když původní kříž dosloužil, byl r. 1822 nahrazen novým. Podle katastrální mapy z r. 1841 stál v místech, kde dnes stojí pomník padlých. Vydržel tam až do dláždění náměstí v l. 1845 – 46. Kromě kříže stávala na náměstí také kaple Všem svatých. F. V. Pokorný se o ní zmiňuje v souvislosti s její demolicí v r. 1847. Jak potvrzuje

mapa z r. 1841, stávala proti Smrčkovu stavení. Pokorný konstatuje, že „žádný neví, od koho byla kdy vystavěna“. Byla prý cihlová, s obrazem Panny Marie Loretánské ve štítě. Uvnitř byl na dřevě malovaný obraz. Kronikář ho popisuje: „Nejvyšší nejsvětější Trojice, níže mnohé zástupy rozličných svatých.“ František Václav Pokorný podlehl epidemii cholery v r. 1850, takže ještě stihl zachytit všechny důležité změny, kterými prošlo zdejší náměstí v první polovině 19. století.

Následující druhá polovina zřejmě mnoho změn nepřinesla. Svědčí o tom zdejší nejstarší pohlednice, pocházející z konce 19. století. Jen podoba některých domů se postupně měnila.

Zato 20. století přineslo řadu novinek. V souvislosti s elektrifikací Pyšel se na náměstí objevily sloupy s elektrickým vedením. Ještě na fotografii z r. 1937 se jich táhne dlouhá řada k Zakoutům. Východní stranu náměstí a jeho dolní konec při kostele zdobila řada stromů.

V r. 1923 byl na náměstí odhalen pomník připomínající zdejší oběti světové války. Podle pohlednice ze 30. let byl obehnan nízkým plotem. Už v této době přibyla na náměstí také benzinová pumpa. Stála poměrně dlouho naproti Procházkovu holičství. Objevily se i stojánky na vodu, nahoře u zámku přibyla autobusová zastávka, pod ní stánek Poštovní a novinové služby. Současná velkolepá přestavba náměstí tak dovršuje dlouhý vývoj, kterým prošlo v průběhu století. Pyšely tak konečně mají náměstí, na které zdejší obyvatelé mohou být hrdí. Všem, kdo se o ně zasloužili, patří velký dík.

PhDr. Jiří Chvojka

POHLEDNICE ASI O 30 LET MLADŠÍ ZACHYCUJE HORNÍ ČÁST NÁMĚSTÍ.
PARKOVÁ ÚPRAVA OKOLÍ POMNÍKU PŮSOBÍ PONĚKUD ZANEDBANĚ.

Z MĚSTSKÉHO ÚŘADU

Zpráva o zasedání zastupitelstva města Pyšely ze dne 17.5.2010

1. Byly vzaty na vědomí výsledky auditu, který byl proveden na městském úřadě v Pyšelích. Audit neshledal závažné nedostatky.
2. Byl projednán a schválen závěrečný účet města Pyšely za rok 2009. Závěrečný účet byl před projednáváním vyvěšen na úřední desce městského úřadu a nebyly k němu uplatněny žádné připomínky.
Byl dále projednán a schválen návrh na rozdělení hospodářského výsledku Základní školy T.G.Masaryka v Pyšelích.
3. Byl projednán a schválen návrh na úpravu rozpočtu města Pyšely.
4. Byl projednán a schválen požadavek na přijetí jednoho dalšího pracovníka do městského úřadu na úsek majetkové evidence obce Pyšely. Požadavek vyplynul ze závěrů provedeného auditu.
5. Bylo rozhodnuto, že v příštím volebním období od podzimu tohoto roku bude mít zastupitelstvo města Pyšely devět zastupitelů.
6. Byla projednána žádost Jana Beneše postavit na každém z pozemků parc.č. 176/8, 176/9 a 176/10 v k.ú. Zaječice jeden rodinný dům. Rozhodnuto, že je možno postavit jeden rodinný dům pouze na pozemku parc.č. 176/10 a to proto, že na pozemku parc.č. 176/9 již jeden rodinný dům stojí a pozemek parc.č. 176/8 je v územním plánu veden jako zahrada a navíc do něj zasahuje ochranné pásmo lesa.
7. Bylo schváleno rozdělení pozemků parc.č. 213/1(PK), 213/3 (PK) a 213/20 (KN) a směna části pozemku z majetku města

Pyšely parc.č. 213/1 (PK) s majiteli pozemků parc.č. 213(PK) a 213/20(KN), vše v k.ú. Zaječice. Tím naše obec získá 3 000 m² půdy, kterou bude možno zalesnit a tak ukončit osidlování lokality Pod Chytárnou v Zaječicích.

8. Byl projednán záměr rozdělení a směny částí pozemků v lokalitě u bývalého pivovaru. Důvodem pro směnu je plánovaná výstavba domů a komunikací v této oblasti.
 9. Zastupitelstvo vzalo na vědomí záměr obce koupit pozemek pod seníkem v Zaječicích a pověřilo starostu, aby v této věci jednal s majiteli ve snaze získat pozemek za pro obec příznivou cenu.
 10. Zastupitelstvo vysloveno souhlas se sloučením pozemků parc.č. 675/1 a 690/3 v k.ú. Pyšelích – Nové Vsi s podmínkou, že zde bude zřízeno věcné břemeno uložení inženýrských sítí a neomezení volného průchodu kýmkoliv.
 11. Nové projednání pravidel pro umísťování dětí do Mateřské školy v Pyšelích bylo odloženo na příští jednání zastupitelstva.
 12. Byla vzata na vědomí zpráva o činnosti Jednotky Sboru dobrovolných hasičů v Pyšelích a vysloven jim dík za jejich práci.
 13. Starosta podal informaci o tom, že nám finanční úřad v Benešově zkrátil z důvodu přeplatku výnosu z daní v minulosti převod finančních prostředků o 417 000,- Kč.
- Zastupitelstvo rozhodlo o tom, že za zřízení věcného břemene v souvislosti s uložení elektrických rozvodů pod povrchem pozemků bude obec požadovat částku 150,- Kč za jeden běžný metr.
 - Zastupitelstvo rozhodlo o tom, že ulice Krátká v Zaječicích vedoucí od silnice k prostoru, kde je hřiště „Zajíček“, bude z důvodu bezpečnosti jednosměrná.
 - Zastupitelstvo pověřilo výbor pro životní prostředí, aby připravil návrh na kácení stromů v kaštanových alejích, které jsou v havarijním stavu.

ZAPSAL: Dr.Pavlík

VÝSLEDKY VOLEB DO PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY 28. a 29. 5. 2010

Volební okrsek č.1 - Pyšely, Nová Ves, Borová Lhota

TOP 09	199 hlasů	Počet voličů okr.č.1	991
ODS	181 hlasů	Zvláštní seznam voličů	17
ČSSD	112 hlasů	Celkem za okrsek č.1	1008
Věci veřejné	65 hlasů	Účast v %	71 %
KSČM	50 hlasů	Počet vydaných obálek	719
Strana zelených	25 hlasů	Počet platných hlasů	717
Suverenita	23 hlasů	Počet neplatných hlasů	2
SPOZ Zemanovci	20 hlasů		
KDU-ČSL	12 hlasů		
ČPS	11 hlasů		
Svobodní	6 hlasů		
Volte pravý blok	4 hlasy		
DSSS	4 hlasy		
ČSNS 2005	2 hlasy		
KČ	1 hlas		
Občané	1 hlas		
SPR-RSČ	1 hlas		

Volební okrsek č. 2 - Zaječice, Kovářovice

ODS	51 hlasů	Počet voličů okr.č.2	218
TOP 09	45 hlasů	Zvláštní seznam voličů	6
ČSSD	20 hlasů	Celkem za okrsek č. 2	224
Věci veřejné	18 hlasů	Účast v %	74 %
KSČM	16 hlasů	Počet vydaných obálek	166
Suverenita	6 hlasů	Počet platných hlasů	165
KDU-ČSL	2 hlasy	Počet neplatných hlasů	1
Svobodní	2 hlasy		
SPOZ Zemanovi	2 hlasy		
Strana zelených	1 hlas		
Dělnická strana	1 hlas		
ČSNS	1 hlas		

Oznámení o přerušení dodávky elektřiny

dne 9.7.2010 v době od 8 – 16 hodin v Pyšelích – ulice Zaječická od vodárny včetně po č.p. 97, pneuservis,
Rádlova ulička od č.p. 14 po č.p. 95 včetně

Pyšelské osobnosti

část II. — Významní barokní sochaři v Pyšelích

V minulém čísle jsme se seznámili se životem pozoruhodného barokního mecenáše, majitele pyšelského panství v letech 1734–1778, Jana Jindřicha hraběte z Bissingenu. Dnes se budeme věnovat třem významným barokním sochařům, jejichž jména jsou spjata rovněž s hrabětem Bissingenem a Pyšely.

SOUSOŠÍ SV. JANA A PAVLA VYTVOŘIL **TOMÁŠ HATLÁK** Z PYŠEL V ROCE 1761 VE SVÝCH 23 LETECH NA ZAKÁZKU HRABĚTE BISSINGENA PRO SMILKOV. STOJÍ PŘI CESTĚ ZA OBCÍ. ZMIŇUJE SE O NĚM THIEMER BECKER, PROF. BLAŽÍČEK V PUBLIKACI BAROKO V ČECHÁCH, DÁLE AUTOŘI V. V. ŠTECH, PROF. NEUMANN A PROF. E. POCHÉ. JEŠTĚ PŘED NĚKOLIKA LETY BYLO SOUSOŠÍ VE STAVU JAKO NA TÉTO FOTOGRAFII. DNES NAJDEME HOLÝ SLOUP. VŠECHNY PLASTIKY I ERBY ZMIZELY.

v Čechách. První velká zakázka, kterou Hatlák obdržel, byla v roce 1761 realizace sousoší sv. Pavla a Jana při cestě ze Smilkova do Arnoštovic. Výsledek byl natolik úchvatný, že se Hatlák zařadil mezi českou sochařskou elitu té doby.

Pyšelský rodák Tomáš Hatlák zemřel 25. 7. 1811 ve věku 73 let na zámku ve Smilkově. Na jeho odkaz navázal jeho syn František, nar. 1764, který se stal rovněž sochařem a pracoval dokonce ve Vídni pro císařskou rodinu.

Nejslavnějším sochařem, který nám zanechal svá díla v Pyšelích, je přední český barokní sochař František Ignác Platzer (1717 Plzeň – 1787 Praha), zakladatel slavné rodiny Platzerů v Praze.

Proslavil se jako spolupracovník slavného evropského architekta Ignáce Dienzenhofera na výzdobě chrámu sv. Mikuláše na Malé Straně v Praze, s Luraghem na paláci Piccolominiho v ulici Na Příkopě, dále na výzdobě Pražského hradu, Strahovského kláštera, Karlova mostu, Černínského paláce. Z mimopražských připomeňme oltáře ve Stříbře, Měšicích, Bečvárech, slavnou fontánu na zámku v Dobříši, práce v Želivě, Žehušicích, Vídni aj.

Na objednávku hraběte Bissingena vytvořil Ignác Platzer a jeho dílna velkolepý pomník sv. Jana Nepomuckého s anděly na pyšelském náměstí

Prvním z nich je pražský sochař Jan Josef Ignác Brož, autor oltáře pyšelského kostela Povýšení sv. Kříže. Víme o něm, že se vyučil v dílně slavného sochaře Matyáše Brauna a krátce po vyučení působil v Kuksu. Záhy odešel na zkušenou do Alsaska, kde se však oženil a usadil. Úspěšně se uplatnil jako dvorní sochař na zámku města a panství Ribeauvillé u Colmaru. Vytvořil zde řadu pozoruhodných soch a sousoší a získal velké renomé. Dodnes v Ribeauvillé nalezneme v zámeckém parku čtyři impozantní zahradní sochy, včetně krásné Flóry, signované sochařovým pofrancouzštělým jménem „Ignace Brosch 1737“. V témže místě u farního kostela Saint – Gregorie stojí i pozoruhodná Brožova kalvárie. Není bez zajímavosti, že Ignác Brož založil v Alsasku celý sochařský rod a jeho synové Ignác a Josef se stali významnými sochaři v Paříži. (Jejich společné dílo – reliéf z hrobu markýzy du Terrail z roku 1770 je umístěn dokonce v Louvru). Jan Ignác Brož (Brosch, Broche) se po smrti své manželky vrátil v roce 1770 do vlasti a otevřel si na Malé Straně sochařskou dílnu. Pracoval v této dílně i pro hraběte Bissingena a vytvořil pravděpodobně sochy i pro pyšelský a smilkovský zámecký park. Tyto sochy však asi nenávratně odvál čas. Pro kostel v Pyšelích však vytvořil stárnoucí sochař jako jedno ze svých posledních děl umělecky hodnotný hlavní oltář. Dílo však již dokončil po Bissingenově smrti na zakázku jeho ovdovělé ženy hraběnky Vilemíny.

Druhým významným sochařem v Bissingenových službách se stal Tomáš Hatlák z Pyšel. Narodil se v roce 1738 v Pyšelích. Podle některých indicií se malého Hatláka hrabě ujal jako sirotka a nechal ho vyučit sochařství u významného sochaře Lazara Widmana, který pracoval pro hraběte ve Smilkově (cca 30 km jižně od Pyšel). Hatlák se stal vynikajícím umělcem pozoruhodné invence. Již ve svých 22 letech byl jmenován dvorním sochařem. Např. rakouský Künstler Lexikon z roku 1890 zmiňuje Tomáše Hatláka z Pyšel mezi dvacítkou nejlepších barokních sochařů

IGNÁC PLATZER – SV. JAN NEPOMUCKÝ S ANDĚLY
PYŠELY, NÁMĚSTÍ T. G. M.

PLATZEROVO SOUSOŠÍ MĚLO VÍCE ŠTĚSTÍ, DOČKALO SE KVALITNÍ RESTAURACE A NEBYLO V UPLYNULÝCH LETECH VANDALY A ZLODĚJI PONIČENO JAKO SOUSOŠÍ HATLÁKOVO U SMILKOVA.

POKRAČOVÁNÍ NA STRANĚ 7

Pan **Zdeněk Heřman** z Pyšel a slečna **Lucia Gánoczyová** z Čadce uzavřeli manželství 24. dubna 2010 na vrcholu Velké Rače na Slovensku.

„LIDÉ BY MĚLI VĚDĚT O PŘÍRODĚ... NE PŘÍRODA O LIDECH!“. To bylo motto na jejich svatebním oznámení.

Přejeme novomanželům, aby jejich společné žití bylo stále krásné, jako jejich svatební den. Přejeme jim také hodně štěstí, zdraví a pohody.

Ondřej Nekovář je novým občanem Pyšel.

Narodil se 13. dubna 2010. Z chlapečka mají radost nejen rodiče Radka a Jiří, ale i sestřičky Šárka a Veronika.

Přejeme celé rodině hodně štěstí, pohody a spokojenosti.

V KVĚTNU OSLAVILI SVÁ ŽIVOTNÍ JUBILEA

paní **Zdeňka Práglová** a pan **František Toms**, kteří jsou klienty Domova pro seniory v Pyšelích.

V ČERVNU SLAVÍ „KULATINY“

paní **Květa Kuršová** z Pyšel, pan **Jiří Zamrazil** z Pyšel a paní **Bohumila Nádvorníková** z Borové Lhoty.

V ČERVENCI OSLAVÍ SVÁ ŽIVOTNÍ VÝROČÍ

paní **Marie Peltrámová** z Pyšel, paní **Božena Breburdová** z Nové Vsi, paní **Lidmila Chalupová** z Pyšel,

paní **Anna Letáková** z Domova pro seniory, paní **Miroslava Lenkerová** z Pyšel a pan **Jan Pavlík** z Pyšel.

Připojujeme se ke gratulantům s přáním pevného zdraví, spokojenosti a pohody do dalších let života.

SERIÁL

POKRAŽOVÁNÍ ZE STRANY 6

u zámecké brány. Impozantní melodická linie tvarů celé kompozice nám představuje vrcholnou práci českého baroka. V loňském roce byla celá plastika nákladně a citlivě restaurována a letos dokonce opatřena noční nasvětlením. Můžeme tak v Pyšelích obdivovat jedno z nejkrásnějších Platzerových děl. Pro úplnost dodejme, že jednoznačný závěr o autorství Platzerově přinesla v roce 1997 podrobná expertiza díla univ. prof. dr. Jaromíra Neumanna, DrSc., největšího znalce českého barokního umění.

Druhou významnou prací z dílny Platzerovy je pískovcová socha sv. Vojtěcha citlivě umístěná pod stoletou lípou u Loretánské kaple. Socha byla rovněž nedávno odborně zrestaurována. Její umělecká hodnota je umocněna dokonalým zakomponováním do české krajiny. Vytváří působivý harmonický celek uměleckého díla a přírody. Obě práce z dílny Platzerovy jsou mistrovskými ukázkami vrcholu českého barokního umění.

Dnes jsme si připomněli tři velké umělce 18. století, jejichž jména mají spojitost s Pyšely. Na jejich uměleckou velikost bychom neměli zapomínat. Vždyť málokterá obec se může pochlubit natolik významnými mistry doby barokní.

V příštím čísle si povíme o dalším českém barokním sochaři Janu Bedřichu Kohnovi, autorovi soch na pražském Karlově mostě, který v Pyšelích několik let tvořil, bydlel a dokonce v Pyšelích Na Košíku provozoval hospodu.

Ivo Koudelka

Majitel psa a jeho právní zodpovědnost

CHOVATELSTVÍ

Společnost se ve vztahu člověk a pes rozdělila na dva tábory. Protichůdnost názorů se stala zdrojem pro často zkreslené zprávy v médiích, ale i zdrojem skutečných rozporů v soužití občanů. Přesto, že se o útocích psů na člověka často velmi diskutuje, nedá se říci, že by se psi stávali útočnějšími. Je to spíše způsobeno tím, že počet psů výrazně stoupá, ale stoupá i držení plemen, která nemohou žít pouze jako společníci člověka bez patřičné výchovy a možnosti zaměstnání, ve kterém mohou vybit svoji přebytečnou energii.

Každé plemeno psa bylo vyšlechtěno k nějakému pracovnímu účelu. Pobyť na zahradě nebo procházka psovi nestačí. Nuda je to nejhorší co může zvíře potkat. Z toho se pak odvíjí i různé psychické poruchy chování. Příkladem jsou dnešní zoologické zahrady, ve kterých se přísně

dbá na to, aby se zvířata nenudila a měla dostatek podnětů a prostoru ke hrám. Vždyť všeobecně platí „kdo si hraje, nezlobí“.

Nebezpečné situace ve většině případů zaviní majitel psa. Ani úroveň osvěty u veřejnosti není dobrá, spíše je nedostatečná. Zvláště podceňován je vztah dítěte a psa.

Při pohledu na různé situace v chování zvířat je třeba chápat, že agresivita je přirozenou složkou chování všech forem živých organismů. Chování zvířat se především zabývá věda zvaná ETOLOGIE. Při diskusích o problémech chování psů se toto odvětví prakticky vůbec nevyužívá. Agresivitu tím nejjednodušším pohledem lze rozdělit na dvě formy:

1. útočnou (predátorskou) původně související s lovem a tím získání potravy.

2. varující – spojenou s ochranou je-

dince, potomstva, potravy a území.

První typ útočnosti bývá zaměřen na pohybující se kořist. Pes zpozorní a následně útočí = chytá kořist. Pokud se kořist hýbe, vydává hlasitý signál strachu, útok trvá. Terčem útoku jsou pohyblivé cíle, drůbež, kočky, zvěř, ale i cyklisté, běžci, ale i utíkající a křičící děti. Cíleným výcvikem a navykáním psa na tyto projevy lze tento druh agresivity zmírňovat. (nikdy ne úplně odstranit).

Druhý typ – varující útočnost, u psa lze pozorovat viditelnou změnu chování PES VYSÍLÁ VAROVNÉ SIGNÁLY, které mají nejrůznější formy:

Dominantní útočnost – při ní dochází nejčastěji k pokousání člena rodiny, ve které pes žije (pes se snaží upevnit své postavení ve smečce). Pro určité jedince je útočnost nezbytná k prokázání dominance vůči jiným psům,

POKRAŽOVÁNÍ NA STRANĚ 8

POKRAČOVÁNÍ ZE STRANY 7

jedná se o sociální vztahy mezi psy. Lidé si neuvědomují, že zvířata jinak vnímají mimiku při vzájemném kontaktu. Často své zvíře polidšťují a zabrahňují tak pro zvíře srozumitelné komunikaci.

Uvedu příklad – lidé se na sebe usmívají, odhalují zuby. Pes považuje odhalení zubů za varovný signál! Pro psa může být podnětem i pohled do očí. Zvláště riskantní je pro děti batolecí věk, situace, kdy lezou ke psu po čtyřech. Špatně může dopadnout i dítě, kterému vypadne sousto v blízkosti psa, oba se je následně snaží získat – kdo myslíte, že vyhraje? Zjednodušeně shrnuto – agresivní projev psa zaviní na široké škále nejružnějších kombinací vnitřních i vnějších faktorů.

Otázku odpovědnosti za škodu

způsobenou psem řeší mnohdy soudy: škodu na vozidle, které havarovalo proto, že pes vběhl na silnici. Majitel psa se hájil tím, že pes byl v zajištěném kotci na zahradě. Že nemohl předpokládat, že pes se z kotce dostane! Komu dal soud zapravdu, co myslíte? Majiteli vozidla! Soud to zdůvodnil takto: majitel psa má mít trvalý a náležitý dozor nad svým psem a zajistí ho tak, aby nezpůsobil škodu. Žádný právní předpis neurčuje, jak má být pes zajištěn proti úniku. U soudu se hodnotí pouze skutečnost, že pes utekl, opatření proti útěku nebylo dostatečné. Stejně tak hodnotil soud pokousání dítěte s náhradou škody na zdraví. Rozhodnutí soudu znělo: majitel psa nedostal své právní povinnosti a své jed-

nání nepřizpůsobil skutečnosti, nezabránil vzájemnému kontaktu dítěte a psa. Vytvořil tak nebezpečí agresivní reakce psa na impulsivní jednání dítěte. Z těchto příkladů vyplývá, že majitel psa má jen mizivou šanci vyvinut se z odpovědnosti za jednání svého psa a za škodu, kterou pes způsobil. Lehkomyslné jednání mnoha majitelů psů, kteří své psy nechávají volně pobíhat bez dozoru, nemají dobré ploty, na procházky chodí se svým psem bez náhubku a mnohdy bez vodítka. Lehkomyslně hazardují se zdravím ostatních lidí, ale v neposlední řadě se svoji peněženkou!

Občanský zákoník § 420 a 415.

Jaroslava Dvořáková

Vážení spoluobčané

Již delší dobu sleduji jaká je situace v naší honitbě, ale i ve městě a na vsích ohledně chování pejskařů. Lidé zapomínají, že dodržování zákonů a vyhlášek, platí pro všechny a ne pouze pro někoho. Někteří si dělají co momentálně uznají za vhodné a když jsou napomenuti tak se cítí dotčeni. Nesmíme zapomenout, že pes je zvíře a může nepředvídaně udělat něco na co nejsme připraveni a to potom je už pozdě. Napadení dítěte je to nejhorší. Já jsem pověřen státní správou vykonávat mysliveckou stráž v honitbě Pyšely podle zákona 449 hlava 2 § 12. V zákoně 449 §8,9,10 se píše co je zakázáno pro vlastníky domácích zvířat. Dále v §14 se píše o oprávnění myslivecký stráž. Tento týden jsem se setkal s případem kdy pes strhl srnu která měla mládě oba nepřežily. Tyto události se stávají i několikrát do roka a nelze je již tolerovat.

Tento měsíc se rodí a líhnou mláďata proto prosím o zvýšenou opatrnost a nesahat na ně, máma je vždy na blízku a sleduje vaše počínání. Dotyk s vámi znamená pro ně smrt. Děkuji za pochopení.

J. Nádvorník myslivecká stráž Pyšely.

HASIČI

Tato soutěž se konala 15. května v Jankově. Přes onemocnění některých dětí se nám podařilo dát dohromady devítičlenné družstvo. Kvůli nepřízní počasí byly z původních disciplín vyřazeny obě štafety a soutěžilo se jen v požárním útoku, v útoku CTIF a v požární štafetě dvojic. V této soutěži jsme stále nováčci a sbíráme především zkušenosti a otkáváme se. V loňském roce

Jarní kolo hry PLAMEN

jsme se v této soutěži umístili na 16. místě a letos jsme skončili třináctí. Bereme to jako úspěch a doufáme, že budeme nadále pokračovat v této vzestupné tendenci.

Tereza Sládková

Požární sport v Nespekách

V Nespekách proběhlo 22.5.2010 okrskové kolo požárního sportu. Po dlouhé době bylo i hezké počasí a areál fotbalového hřiště byl skvěle připraven a přišlo se tedy na hasičské soutěžení podívat dostatek diváků. Občerstvení fungovalo perfektně a tak se mohlo začít. Zúčastnilo se celkem 9 družstev mužů a 6 družstev žen. Z Pyšel to byla dvě družstva žen a dvě družstva mužů. Jedno bylo složeno z členů zásahové jednotky a druhé z dorostenců a doplnili je naši senioři. Letošní ročník se vydařil obzvlášť

dobře. Ženy skončily celkově na třetím a čtvrtém místě. Muži dopadli ještě lépe. Družstvo složené z členů zásahové jednotky bylo první a mělo i nejlepší požární útok. B-družstvo obsadilo třetí místo, což byl také velice pěkný výkon. Ke všemu jsme ještě vyhráli i v běhu na 100 m s překážkami.

Rád bych poděkoval všem kteří se zúčastnili této soutěže ať už jako soutěžící, rozhodčí, zdravotní zajištění a nebo pomáhali soutěžícím a fandili.

Pavel Smutný, velitel SDH Pyšely

Povídání s panem starostou nejen o starostech

Do témat předmětu **prvouka**, probíraných ve druhé třídě základní školy, patří také téma **Naše obec**. Pojmy, se kterými se děti seznamují a mají je chápat, patří pojem obec, její části, název obce, význačné orientační body, náměstí, doprava. Děti by se měly seznámit s významnými objekty, ulicemi, náměstím. Měly by

znát názvy potoků, rybníků, kopců. Měly by umět pohovořit o krásách obce, kulturním a společenském životě.

Vydali jsme se tedy na procházku a prošli si Pyšely zdola nahoru a ještě nazpět. Ve škole jsme si pak hráli Na starostu. Každý dostal za úkol navrhnout, co by pro obec udělal, kdyby se stal staros-

tou. Hodně jsme se pobavili a rozvinula se široká diskuze. A proč se na vše nezeptat nejpovolanějšího, tedy pana starosty Vošického?

Přivítal nás jak se patří, navzájem jsme se seznámili, ukázal nám svou kancelář a dalších 20 minut jsme strávili v živém hovoru, kdy se děti ptaly a ptaly, a pan starosta bez oddechu odpovídal, vysvětloval, usmíval se, radoval se, staral se. Děti ho potěšily tím, že se jim líbilo nové náměstí, zatímco vrásky na čelo mu vehnaly otázky směřující k opravě školy. Odlehčením tématu byla žádost vystavět v Pyšelích hrad (když už máme zámek) a nápaditě jsme hodnotili dotaz, zda do kameninových odpadkových košů přijdou ještě plechové nádoby, aby se daly snadno vyprázdnit. Setkání bylo, myslím, pro obě strany přínosem.

Paní Pášová nás pak provedla zrekonstruovaným obecním úřadem a krásně nám popovídala o obnově pomníku a o sochách v Pyšelích.

Děkujeme všem na Obecním úřadě v Pyšelích za vřelé přivítání, ochotu a srdečnost!

PaedDr. Ilona Vaculíková

DOPISOVATELÉ

Z Pyšel na Žitný ostrov

Svaz tělesně postižených v České republice o.s. Benešov připravil pro své členy týdenní pobyt od 9.5.2010 do 16.5.2010 v Termálních lázních Velký Meděr na jihu Slovenska. Účastníci zde prožili hezké dny jak v areálu koupaliště tak i ve městě nebo na výletech. Z Pyšel se zúčastnily čtyři členky.

Počasí nám přálo, svítilo slunce a i když přišla bouře nebo déšť tak vždy odpoledne nebo večer. Ubytování jsme

byli ve třech penzionech a to ve Vile Anna, Vile Solar a Rubín. V každém penzionu to bylo sice jiné, ale na dobré úrovni. Naše skupinka ve Vile Anna byla mile přivítána manželi Szabovými s malým pohoštěním a tak se zde celý týden scházela dobrá parta, hlavně při večerním posezení kde se vyprávěly celodenní zážitky, vtipy a každý ještě přispěl malým občerstvením.

Všechny penziony jsou v blízkosti termálního koupaliště, takže jsme chodili

z pokoje jen v županu a plavkách přímo „do vody“. Termální koupaliště města Velký Meděr je pro veřejnost otevřené od roku 1974 a stále se modernizuje a rozšiřuje o další pavilony. Jsou zde bazény jak kryté tak i venkovní a návštěvníci si mohou vybrat mezi teplotou vody 25 – 38°C. Termální voda zde pramení ze dvou pramenů. Složení vody je stejné jako např. v Piešťanech. Každý si zde mohl dopřát lázeň od perličkové, masážní, relaxační

či si jen pořádně zaplavat v chladnějších venkovních bazénech. Kromě toho jsou poskytovány služby zdravotních masáží, kosmetické salony, solná jeskyně apod. V areálu jsou také vnitřní i venkovní restaurace, bary a různé občůdky s rychlým občerstvením a zbožím. Areál je otevřen od rána 9.00hod. do 21.00hod. Na provoz bazénu dohlíží ochotní pracovníci, kteří nám radili jak správně užívat jednotlivé bazény, jinak jsou všude informační a světelné tabule upozorňující na čas, datum, teplotu vody apod.

Město Velký Meděr není jen známé termální koupaliště je tady i plno kulturních a historických památek. Je jedním z nejvýznamnějších turistických center na jihu Slovenska. Má téměř tisíciletou historii s úžasným pozdravem termální vody. Leží v Podunajské nížině v dolní části Žitného ostrova, obklopené řekami Dunaj a Malý Dunaj. Jsou zde historické kostely a cintoríny /hřbitovy/ - římsko-katolický, srbský, židovský a reformované církve. Hlavní náměstí je pojmenováno podle hudebního skladatele Bély Bartóka, v parku má bustu na paměť jeho pobytu ve městě, kde v r. 1910 sbíral lidové písně. Symbol města je dub u kterého si dle pověsti postavil při své návštěvě svůj stan a uvázal koně Uherský král Matyáš Hunyadi zvaný Korvín. Tento dub je velmi mohutný a všemi uctíván a roste nedaleko vchodu do term. koupaliště.

Název města se několikrát změnil. Od r. 1369 Megyere přes název Čalovo v r. 1948 a od r. 1991 je to opět Velký Meděr. Ve městě je plno památníků či soch na upomínku návštěv Maďarských králů či významných spisovatelů a hudebníků. V současné době zde probíhá folklorní hudební festival.

Každý z účastníků zájezdu si po celý týden přišel na své. Od léčebných kúr v termálních vodách tak i na výletech. Do Komárna, kterému se říká také Gibraltar na Dunaji, jsme přijeli za hezkého dne. Prohlédli si významné památky a pomníky slavných rodáků např. Krále Ladislava - zvaného pohrobek, hudebního skladatele Franze Lehára a generála Gyorgy Klapky, který se tu sice nenarodil, ale je tu uctíván za svou chrabrost jak bránil město proti přesile císařských a carských vojsk v r. 1849. Zvláštní je také „Evropské náměstí“ s upravenými domy, kde každý ze 45 domů reprezentuje jeden evropský styl, poukazuje tak na společné kořeny.

Další výlet po oddychu v lázních nás čekal na hrad Děvín. Opět za krásného slunečného počasí s námi autobus projel předměstí Bratislavy na nedaleký Děvín. Nejstarší památky o osídlení výšiny jsou z doby kamenné - což svědčí o strategické poloze hradu nad soutokem Moravy s Dunajem. Slovanské osídlení bylo až v 8.-9. století dle archeologických vykopávek. Sídli zde i známý kníže Rasti-

slav. Poslední majitelé hradu byli uherští šlechtici Pálfiowci a od r. 1809 kde jej napoleonská armáda podminovala a vyhodila do povětří již chátral. Nyní jsou tu jen velké obranné věže a zbytky velkého opevnění. V podzemních jeskyních jsou výstavy předmětů z dávných dob a vyobrazení jak dříve to byl velký a mohutný hrad. Velký dojem na nás čekal v podhradí na soutoku obou řek, kde jsou postavené památníky „Brány svobody“ obětem minulého režimu a velké drátěné srdce.

Po shlédnutí dávné i nedávné historie jsme si zajeli do technické současnosti jižního Slovenska, podívat se na velkolepou vodní nádrž na Dunaj - Gabčíkovo. Měli jsme štěstí, že zrovna přehradními komorami proplouvaly slovenské remorkéry i na výletní lodě z Rakouska. Od roku 1954, kdy tato stavba byla započata, se ještě dále buduje, nyní hlavně na Maďarské straně.

Nacházeli jsme se v oblasti, kde se hlavně mluví, píše i učí dvoujazyčně slovensky a maďarsky. Nápisů na obchodech, jména ulic i institucí. Obyvatelé mezi sebou hovoří maďarsky a nám naše dotazy odpovídali slovensky, ale všude byli ochotní a vstřícní. Odjížděli jsme plni dojmů, dá se říci posílení na tělo i duchu a tak hlavně účastníci jak z Dolních Kralovic, Benešova, Divišova či Pyšel budou dlouho na tento hezký pobyt vzpomínat.

Boh. Nádvorníková

Rozhledna

Každý kdo jezdí po „staré Benešovské“ směrem do Prahy si již jistě všiml nové stavby vyčnívající z lesa u Babic. Během krátké doby, na konci roku 2009, zde vyrostla ocelová rozhledna. Z Pyšel je možné se k ní dostat autobusem a vystoupit v Babicích, nebo osobním vozem, ten zaparkovat v Babicích u rybníka a pak se vydat pěknou cestou lesem k rozhledně. Ti, co se nechtějí namáhat mohou dojet až do Ládví a zde odbočit k Ládevci. Dostaneme se tak přímo pod rozhlednu.

Osobně bych doporučil vycházkovou trasu z Pyšel do Papírny, lesem do Gabrhel, přes Mokřanský potok do kopce (455m.n.m.) a les V Nesperách. Od tud je zajímavý výhled na naši obec a nejbližší okolí, pak z kopce lesem do Babic, přes silnici po hrázi rybníka a lesní cestou vystoupit až k rozhledně.

Ocelový tubus rozhledny obtáčí venkovní schodiště až do výše 25m, kde se nalézá

zastřešená vyhlídková plošina. Nad ní je ještě 15m anténa. Celá rozhledna i s vyhlídkovým ochozem je vysoká 45m. Nápad, spojit čistě užitkovou stavbu vysílače a rozhledny vznikl díky vedení obce Kamenice v roce 2008 a projekt zpracovala firma REAL Invest CL a.s. Stavba byla započata na jaře 2009 a již začátkem listopadu byla věž dokončena. Předpokládá se, že zpřístupněna veřejnosti bude v červnu tohoto roku.

Z vyhlídky se nám naskytne pohled do krajiny v našem okolí. Jak směrem na Velké Popovice, tak až za Týnec nad Sázavou. Z Pyšel bude určitě vidět naše Loreta. Zde ve výšce nás očaruje krása tohoto místa. Zastavme se na chvíli, zaposlouchejme se do ticha a v ten okamžik jsme vděční, za to, že můžeme žít v tak kouzelném kraji. Pokud při svých procházkách narazíte na zajímavé místo v našem okolí podělte se o něj s námi.

Honza Kostrhoun

REDRESURNÍ KURS

Michal DLOUHÝ

V roce 1925 četnická správa získala objekt bývalé židovské synagogy v Pyšelicích u Prahy, který byl po důkladné adaptaci přebudován na Ústav pro chov a výcvik služebních psů četnictva. Na souvisejícím pozemku byly zbudovány kotce s výběhy pro psy, kuchyně pro přípravu krmení, karantena, zvěrolékařská ordinace a operační síň.

Vůdci služebních psů četnictva v pyšelském ústavu absolvovali se svými čtyřnohými pomocníky 10 - 12 týdenní výcvikové kursy. Erární či vlastní psi, ve stáří 16 - 18 měsíců byli cvičeni v první části kursu v poslušnosti a skocích, šplhu, přinášení předmětů, jejich hlídání a v odmítání stravy. Druhá část byla zaměřena na výcvik ke strážní službě, k obraně vůdce, jakož i k pronásledování prchajících zločinců. Třetí část kursu byla věnována tomu nejnáročnějšímu - stopování. Na závěr výcviku se konaly závěrečné zkoušky před odbornou komisí a po jejím úspěšném absolvování byli psi označeni jako služební a zařazováni na vybrané četnické stanice a od roku 1929 i na četnické pátrací stanice.

Za účelem ověření schopností služebních psů a úrovně výcviku ze strany jejich vůdců, byli zpravidla po třech letech od vyřazení z ústavu jednotliví služební psi se svými vůdci povoláváni do 5 týdenních redresurních kursů, při nichž bylo sledováno i zlepšení výkonnosti služebních psů.

Na četnickou pátrací stanici Nitra byl koncem února 1936 doručen denní rozkaz zemského četnického velitele v Bratislavě č. 19, kterým byl tamní vůdce služebního psa „Alto“ strážmistr Rudolf Votruba: „odkomandován do kursu redresury v ústavu pro chov a výcvik služebních psů četnictva v Pyšelicích, zřízeného na dobu od 2. března do 4. dubna 1936 výnosem ministerstva vnitra č. 11216-13 ze dne 15. února 1936“.

Z každého osobního

vlaku, který 1. března 1936 zastavil v železniční stanici Senohraby vystoupilo i několik četníků se psem, a všichni se vydali směrem k nedalekým Pyšelicům. Celkem tři desítky vůdců služebních psů četnictva z celé republiky se sjely a následujícího dne ráno nastoupily se svými svěřenci k výcviku. Velitel ústavu vrchní strážmistr Adolf Horák provedl rozdělení účastníků kursu do skupin po šesti a každé skupině přidělil instruktora. Výcvik jedné z nich, ve které byli zařazeni výhradně vůdci služebních psů z pátráček, včetně strážmistra Votruby, prováděl sám. Pátrací stanice byly elitou četnické včetně strážmistra Votruby, a proto byly kladeny na jejich příslušníky i služební psy nejvyšší nároky. Z tohoto důvodu se pan vrchní Horák věnoval jejich redresuře osobně.

Během čtyř týdnů, které uběhly od počátku kursu, se jeho účastníci navzájem důvěrně poznali mezi sebou i se svými instruktory. Obdobně tomu

bylo i ve skupině vedené vrchním strážmistrem Horákem. Nejen láska ke psům, ale i služba na pátráček, předurčila téma většiny rozprav a rozhovorů. Příchod jara v roce 1936 o sobě dal vědět několika teplými slunečnými dny. Sluneční paprsky vysušily trávu na pokraji borového lesíka za obcí a tak si při odpočinku mohli četníci sednout se svými svěřenci do hloučku a vyhřívat se na sluníčku. Řeč se toho dne vedla o zážitcích se psy.

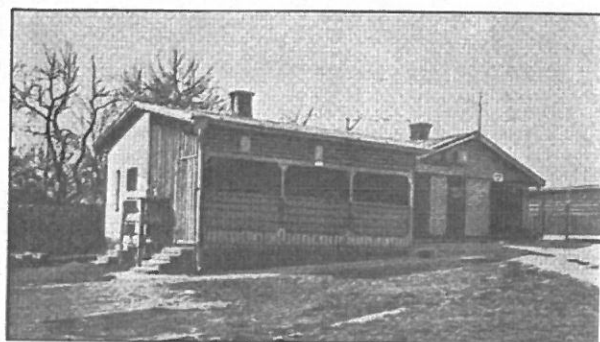
Policejní pes

Vrchní strážmistr Horák začal vyprávět svůj zážitek z roku 1920, kdy jako mladý strážmistr sloužil na četnické stanici v Pyšelicích. Bylo to v poválečné době, kdy četnictvo mělo v Čechách, na Moravě a ve Slezsku pouze 27 erárních služebních psů, neboť psinec zřízený roku 1915 v Písku a vedený tamním okresním

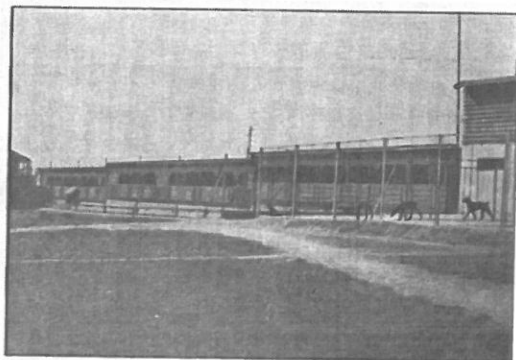
POPRÁČOVÁNÍ NA STRANĚ 12

Ústav pro chov a výcvik služebních psů četnictva v Pyšelicích u Benčova u Prahy. — Hlavní budova.

Kuchyně, karantena, zvěrolékařská ordinace a operační síň.

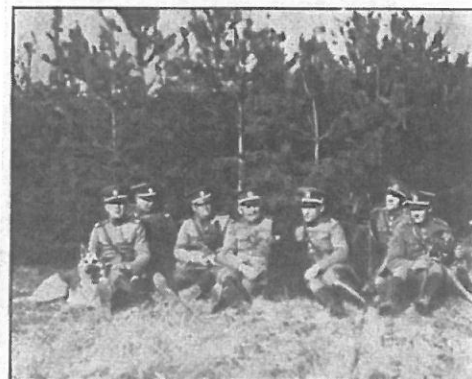
Hlavní trakt pince s výběhy pro psy.

Návštěva ministra vnitra Dr. Josefa Černého v ústavu pro chov a výcvik služebních psů v Pyšelicích dne 14. června 1937. Ministr děkuje velitelům a instruktorům za jejich úspěšnou činnost.

Vpravo: plukovník František Tluchoř, přednost vojenské skupiny XII. oddělení min. vnitra, major Oldřich Pinkas, náměstek velitele ústředního pátracího četnického oddělení a instruktor ústavu.

Za ministrem: Sekční šéf Dr. Josef Jilek a zemský četnický velitel generál Josef Ježek.

Oddech po cvičení.

velitelem Theodorem Rotterem byl z důvodu nedostatku finančních prostředků zrušen. Tehdy se používalo pro služební psy četnictva podle překladu z němčiny označení „policejní pes“.

Absence vycvičených psů ve výkonu četnické služby se začala záhy projevat. Již v roce 1920 se začaly na ministerstvu vnitra množit prosby jednotlivých četníků, aby jim bylo povoleno chovat služebního psa a brát jej s sebou do služby. Argumentem bylo využití předností psa nejen ve službě pátrací, ale i pro zajištění bezpečnosti jejich vůdců, což bylo v poválečném období představovaném enormním nárůstem zločinnosti více než aktuální. Jednotlivá zemská četnická velitelství byla ministerstvem vnitra zmocněna k povolování držby a výcviku vlastních čistokrevných psů plemen německý ovčák, dobermanův pinč, a airedale-terrier, a to na útraty vlastníka. Vodění psů do služby bylo vázáno

na vykonání odborné zkoušky před komisí k tomu účelu ustanovenou a závazku držitele, že v případě potřeby propůjčí psa k účelu bezpečnostní služby v celém soudním okrese. Ministerstvo vnitra pak převzalo výlohy na výživu a ošetřování psa, včetně jeho pojištění proti povinnému ručení.

O strážmistru Horákovi se ve staničním obvodu všeobecně vědělo, že má zájem o chov psů, neboť choval a cvičil svého vlastního německého ovčáka Luxe. Jednoho dne přišel na pyšelskou četnickou stanici známý handlíř Karel Patočka a sháněl se po strážmistru Horákovi. Ten však byl právě na služební obchůzce. Handlíř měl ale štěstí, neboť potkal strážmistra při jeho návratu z obchůzky. Naklonil se k němu a důvěrně mu sdělil, že pro něj má něco, co shání a co ještě neviděl. Policejního psa, kterému se žádný jiný nevyrovná. Strážmistr, který se s Luxem připravoval na komisionální

přezkoušení, aby ho mohl s sebou vodit do služby, okamžitě projevil služební, ale i soukromý zájem a vyzval Patočku, aby psa přivedl druhý den ráno na stanici.

Ve smluvenou dobu se handlíř skutečně na četnickou stanici dostavil s obyčejným voříškem. Strážmistr Horák mu odvětil, že jako policejního psa lze používat pouze čistokrevného psa vybraných plemen, jako jsou: německý ovčák, dobermanův pinč a airedale-terrier. Prohnáný Patočka se však nenechal zvíkat a přesvědčoval pana strážmistra o přednostech své nabídky. Jako hlavní přednost přivedeného voříška uvedl, že ten jeho policejní pes je tajnej...

Příspěvek byl zpracován za využití knihy Četnické čtyřlístky vydané nakladatelstvím Pragoline.

Knihy o četnících z nakladatelství Jindřich Kraus - PRAGOLINE žádejte u svých knihkupců, v internetových obchodech nebo na www.jindrichkraus.cz

Ze zápisů obecního zastupitelstva v Pyšelicích – POKRAČOVÁNÍ

Listopad 1927

Na návrh p. Vondráčka povolán bude L. Batěk vrchní zahradník z Prahy, aby zhotovil návrh na úpravu náměstí v sad. Protože věc ta přenechána okrašlovacímu spolku, bude též vyzván, aby si návrh úpravy od něho vyžádal a obci předložil k přehlednutí.

Paní Škvorové dána bude důtka, že z jejího popudu ořezán byl kaštan na náměstí. Příští podobné přestupky budou se přísně pokutovat.

Prosinec 1928

Pro sáňkování určena méně frekventovaná ulice na Letné od domku pana Pantáka k domku p. Šugla. Děti smí sáňkovat jen do 7 hodin, protože ulice není řádně osvětlená. Stavební družstvo dá jednu lampu před domek p. Pantáka postavit na svůj náklad a obec zaplatí ji v lednu 1930, protože letošního roku není podobný náklad v rozpočtu. Schváleno všemi přítomnými.

Březen 1929

Obchodník Gross žádá, aby o poutích nestály před jeho obchodem stánky kramářů a nevázáni koně u stromů v blízkosti jeho domu. Stanoveno obecním zastupitelstvem, aby koně byli na obecním dvoře a nájemník v obecním domě Fr. Zoula bude to mít na starost.

Pan Otto Gross bude vyzván, aby odstranil žumpu z náměstí. Stánky o poutích budou stavěny tak, aby nezdržovaly frekvenci a nestály těsně před pomníkem padlých. Kdo neuposlechne, nebude mu příště dovoleno vykládat zboží.

Školní polévkový ústav vyvažuje pro chudinu již plný měsíc polévky a rozdává chléb. Obec uvolnila se podpořit polévkový ústav 500 K. Zdejší majitel velkostatku daroval chudým 10 q brambor a 10 m³ dřeva.

Duben 1929

Pan Zahradník vyzývá zdravotní komisi, aby zamezila vylévání špíny na náměstí. Velkostatek Pyšely ohlašuje obci znovuzřízení a zvětšení elektrárny v Nespekách, předkládá novou smlouvu ohledně odebírání elektrického proudu a žádá, aby obecní zastupitelstvo schválilo závěrečný list. Pan Fr. Vondráček navrhuje, aby vzhledem k tomu, že velkostatek dává světlo pro obec a školu zdarma, závěrečný list obecní zastupitelstvo schválilo.

Přítomný správce velkostatku Chrobok uvolnil se některé body smlouvy opravit (20 žárovek).

Říjen 1929

Odhlasováno všemi přítomnými vybíratí pivní dávku. Okresnímu úřadu bude podána žádost za dovolení dávku zavést. Výtěžek dávky bude určen na kanalizaci. (pokračování příště)

DLOUHÁ CESTA K OBLÍBENÉ KONZUMACI BRAMBOR

Předpokládám, že tento příspěvek do PL vyjde na podzim a s podzimem je kromě dalšího spojena sklizeň brambor. Tento všeobecně známý fakt zneužívám

k připomenutí nepříliš mediálně šířené (spíše vůbec nešířené) informace o letošním vzácném 450 výročí prvních veskrze nesmělých počátků pěstování

této plodiny v Evropě. Bez ní by snad už na samém počátku novověku (skromným odhadem) vyhynula kde čím pronásledovaná, hladý

a epidemiemi skomírající tak asi polovina lidstva na evropském kontinentu. Nezačnu tím známým „představte si“, ale rokem 1560, kdy Španělé prokazatelně z tzv. Nového světa jako raritu dopravili do své vlasti hlízu bramborovou. Realnost tohoto letopočtu potvrzuje jejich prokazovaná přítomnost na území dnešního Mexika právě někdy v polovině šestnáctého století. Po této poznámce si už můžete (s jistým znakem objektivy) představit, že k tomu opravdu mohlo dojít před právě 450 roky. Pro soustavně zbídačovanou Evropu se tato událost tehdy neuvědoměle stala jedním z mála pozitivních impulsů. Jak už to s novotami bývá, zdaleka ne všude a všeobecně velmi pomalu nacházely u lidí porozumění. Především se na tom negativně podepisovala lidská zanedbanost (zajímavými příklady ji dokládá Angličan Brian Fagan do češtiny v přeložené publikaci „Malá doba ledová“, vydavatel nakladatelství Academia, Praha, 2002; čerpal jsem z ní).

Pro španělské conquistadory (dobývatele) brambory byly spíše jakousi neformnou plodinou a sotva něčím více než kuriozitou. Ale věděli o tom, že místní indiánští rolníci pěstovali její četné odrůdy na zúrodněné ploše jimi okupovaného území And. Příhodným místem se pro ně staly i vysoce položené horské svahy přístupné extrémním meteorologickým (klimatickým) vlivům (teplota, srážky, vítr a vlhkost). Hlízy se daly sušit, byly bohaté na základní živiny a snadno se skladovaly. Zabraňovaly kurdějím, poskytovaly rychlou a lacinou potravu, k sadbě a sklizni stačilo nejprostší nářadí. Kromě samé chvály je třeba se také zmínit o mírné jedovatosti (nadzemních) plodů vzniklých po odkvětu sazenic (např. po způsobu šípků na růžích).

Na brambory a stejně jako na andské indiány shlíželi Španělé s pohrdáním. Nelze se proto divit, že hlízy, které se dostaly na druhou stranu Atlantiku a dále se líně šířily do vnitrozemí, provázely silné společenské predsudky. Teprve poté, co chudí pacienti, umístění v jednom z lazaretů španělské Sevilly, jejich konzumaci ve zdraví přežili, byly tyto plodiny do jisté míry obezřetně vzaty na milost. Stalo se prý tomu asi tak už v roce 1570 (za letopočtem dělám ?), čímž v jistých odborných kruzích byly údajně považovány za botanickou kuriozitu, dokonce jakýmsi luxusním pokrmem. Zakrátko se objevily na stránkách herbářů a v Itálii labužníkům prý chutnali jako lanýž. V jisté publikaci vydané kolem roku 1620 v Anglii, honosící se názvem

„Správná cesta k dlouhodobému životu“, se o nich píše - „sice způsobují jistou plynatost, ale jsou velmi syté, dobré a výživné. Ať jsou vařeny jakkoli, tak mají velmi příjemnou chuť a způsobují velice dobrý pocit, vyživují a posilují tělo“. Ale i mnozí obyvatelé, kteří nežili nijak daleko od atlantských břehů, nebyli stejného názoru. Např. francouzští rolníci odolávali bramborám po generace. Mohli by podávat svědectví o tom, že ještě v polovině 18. století je odmítali sázet proto, že prý vyvolávají lepru, tzn. malomocenství (bílé strupité hlízy se totiž podobaly zdeformovaným lidským končetinám). Nebylo to všude stejné. Např. na druhé (západní) straně lamanšského průlivu Angličané jimi krmili dobytek, chudí je zde běžně konzumovali a na anglickém severu se na konci 18. století dokonce pořádaly bramborové trhy. Nebo v Irsku byly důležitější než oves (rolníci nemuseli mlynářům platit za mletí). Netrvalo dlouho a staly se spolehlivou stravou vylučující z jídelníčku mnohé jiné potraviny. Velmi často se tak či jinde stávaly potravinami jedinými a mnohdy, bohužel, i posledními (hladomor, vojenská rabováním, vypalování vesnic, epidemie atd.; raději nevzpomínat).

V Čechách se v důsledku pobělohorského převratu přidružily i tíživé následky boje českých stavů proti restauraci habsburské moci, rovněž spojené se znevolněním poddaného lidu. Lidová hnutí v letech 1618 – 1781 zasáhla většinu vesnic i mnohá města. Přesto v kronikářských záznamech z poloviny 17. století jsou již zmínky o pěstování brambor v některých klášterních a panských zahradách. Např. 27.12.1648 byly v zámecké jídelně v Jindřichově Hradci servírovány brambory na počest dvou hrabat z Martinic. Nebo Vilém Slavata dne 28.5.1692 obědval v hradeckém zámku „ertepl“ v ceně 15 krejcarů, K tomu poznamenávám, že to vůbec nebylo nic levného. Jednalo se o drobné stříbrné mince z Tyrolska. Zlidověle se u nás nazývaly, podle naruby vyraženého obrazu kříže (německy kreutz) - krejcarey. V roce 1892 jej v Rakousku nahradili korunou. Toto označení, jak všeobecně známo, se ujalo pro novotou lesknoucí se československou peněžní jednotku (nechť jí dají všichni svatí dlouhý život, zaslouží si jej). Vraťme se o pár let zpět.

Po nesmělých začátcích záhy přišlo období, kdy se konzumace brambor stala dosti pravidelným leč stále slavnostním jídlem. Na vesnicích se ještě po dlouhou dobu přijímaly s velkou nedůvěrou, protože i u nás je provázela pověst

o „jedovatosti“. A tak se v městských kronikách konstatuje, že v Čechách nastal zásadní obrat v sadbě a sklizni brambor nejdříve po hladových letech 1770 – 1772 a zejména pak po následném ozbrojeném konfliktu Pruska s Rakouskem (1778 – 1779). V té době byly totiž v již Prusku oblíbeným jídlem a vůbec se nedivíme, že věčně hladoví okupanti na českém území jednu vesnici po druhé totálně vykrádali. Vyhladovělé obyvatelstvo se konečně přesvědčovalo o přednostech této plodiny, což zásadně měnilo jejich vztah k ní. Kronikářský zápis z roku 1801 je toho důkazem: „Erteple neb zemská jablka (pozn.: i tak se jim říkalo) již nyní v každé vesnici, každý soused i podruzi buď napolovic, anebo záhony zaplativše sázejí, od čehož množství veliké se jich sklídí, že mnohý soused 20, 30, 40 i více pytlů jich ze země dostane“. To už se vědělo, že při výsadbě brambor se „zapraví celé hlízy do spořádaných záhonů, a když vyženou klíčky, vykopnou se ze země, hlízy s klíčky se v přiměřeném počtu rozkrojí, na poli jako zeli rozsazují a posléze opět jako zeli okopávají. Z domova vím, že ještě v prvé polovině padesátých let 20. století se na popisované technologii výsadby brambor jen málo změnilo. V době, kdy se brambory přestaly pěstovat pouze v zahradách a vstupovaly do tzv. rotace polního hospodářství (dva roky produkce, třetí rok půdně odpočinkový úhor), tak v porovnání s tehdejšími průměrnými výnosy obilovin (0,7 až 0,9 tuny z hektaru) představovaly převrat (ve 40. letech 19. století se běžně sklízelo 3,0 až 4,5 t/ha a na nejpříhodnějších půdách 5 až 6 t/ha). Z kroniky pana Josefa Vejmelky ze Zaječic jsem si k tomuto tématu poznamenal, že v pyšelském jednotném družstvu v roce 1953 činily průměrné výnosy brambor 8,3 t/ha, v dalších letech se pohybovaly od 8 do 9 t/ha a v mimořádně příznivém roku 1964 místý až 20 t/ha.. Hned ale příští rok se karta obrátila; zasáhlo krajně nepříznivé počasí a sklizeň dosahovala 5 t/ha). Tvrdit o této události, že výjimka potvrzuje pravidlo, je sice pravdou, ale nedostatečně je tím popisována hrůza i na pyšelských polích. A co k tomu? Nerad to říkám, protože rozmary Matky Přírody (velmi obrazně řešeno) mne živily, tak ale tehdy se opravdu zachovala (podle jednoho z Murphysho zákonů) jako pěkná mrcha. Přišly však jiné roky a mohly se exportovat do Polska a možná i jinam.

Podařilo se mi vyhledat, že v ČR roku 1993 bylo brambory osazeno 102.000 ha (z celkové plochy orné půdy se jednalo o 3,26 %) a průměrné

POKRAČOVÁNÍ ZE STRANY 13

výnosy brambor dosahovaly 20 t/ha. Novější statistické údaje jsem nevyhledával (možná mi v tom skoro nostalgicky bránily pohledy na oslnivé žlutavé lány řepky olejky namísto rozkvetlých bramborových natí).

Od roku 1560 za více či méně strastiplné 450-ti leté období své evropské invaze brambory nakonec přece jen prokázaly až neuvěřitelné všeobecně prospěšné výsledky. Nejsem si zcela jist, že bych k nim našel v polním hospodářství přijatelnou paralelu. Mnohem snadnější bude, když si připomeneme, o kolik tak místních (krajových) názvů brambory obohatily naši mateřštinu. Např. vzpomeňme brambor, babče, bandor, erteple, zemák, jabko,

kobzole, kartofel či santaburak). Zpívalo se o nich „brambory s mundurem (tj. ve slupce) ty já mám každý den“. Svěřuji se, že jako kluk jsem s chutí konzumoval brambory na loupačku (každý si je oloupal sám, osolil a zapíjel mlékem nebo podmáslím). Také bych si dal na pánvi opékané škubánky, neodmítl bych škubánky posypané mákem nebo pracharandou (rozemleté sušené švestky), knedlíky z brambor, bramborové knedlíky plněné rozemletým uzeným masem s domácím zelím, a vy možná tento výčet doplníte kucmochem, bramborovými plackami, francouzskými brambory, bramboráky, chlupatými knedlíky alias bosáky a kdoví čím dalším.

Protože bych se nerad dostal do řečí, že jsem v PL opomenul veskrze tradiční zmínku o příkladech z nepřeberné moudrosti předků, tak vám závěrem alespoň něco z jejich odkazu zaveršuji :

Až k nám přijde měsíc září,
jestli se nám jabka zdaří,
když jich budem mět forotu
vyženem z domu žebrotu.

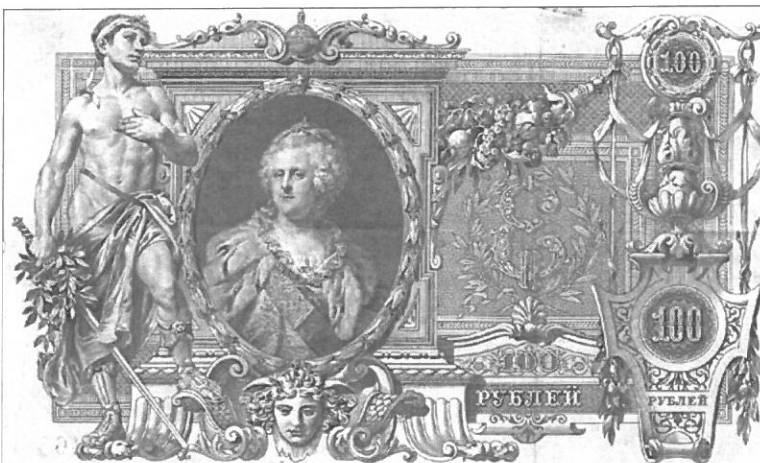
A nezapomeňte, že chléb a brambory jsou základem potravy. Teď už mi jen zbývá dodat – k jejich konzumaci vám přeji dobrou chuť. Necht' je tradiční benešovská bramborářská oblast toho zárukou.

RNDr. Miroslav Zeman

Největší bankovka světa v Pyšelském muzeu.

Při podrobnějším pročitání vlastivědných časopisů „Pod Blánkem“, které vycházejí při ČSOP ve Vlašimi, jsem objevila velmi zajímavý článek „Gustav Frank, významný vlašimský rodák“. To jméno mi nic neříkalo, ale na druhé stránce časopisu mě upoutaly fotografie dvou bankovek. Ty přece máme v muzeu ve sbírce numismatiky jako originály! O těchto bankovkách jsem jen věděla, že se tiskly v Anglii, vynikaly precizním provedením do nejmenších detailů mezi ostatními bankovkami, které má muzeum v depozitáři. V roce (snad) 1938 bankovky daroval do tehdejšího muzea (které vedl pan Arnošt Chvojka) ruský legionář Josef Drnec ze Čtyřkol.

Jsou to dvě ruské bankovky (rublovky). Na jedné z nich je vyobrazena ruská carevna Kateřina II. Veliká. Bankovka má rozměry 262 x 124 mm, tedy úctyhodná velikost. Byla tištěna v roce 1910 v hodnotě 100 rublů. Druhá bankovka v hodnotě 500 rublů byla tištěna v roce 1912, představuje cara Petra I. (1682 – 1725) a její rozměry jsou 275 x 128 mm. Je pokládána za největší bankovku světa! Autorem těchto bankovek byl světově uznávaný zmíněný rytec Gustav Frank, který se narodil roku 1859 ve Vlašimi. Chodil zde do školy a již jako malý chlapec měl kreslířské nadání. V jedenácti letech byl rodiči poslán na studia do Prahy na německou reálku, kde také docházel na české přednášky význačného dějepisce Tiefertunka. Po maturitě roku 1877 odešel do Vídně studovat na akademii výtvarných umění. Po čas studií ho chodil navštěvovat jeho příbuzný, proslulý český hudební skladatel Gustav Mahler, pozdější

ředitel dvorní opery ve Vídni, který pocházel z vesničky Kaliště u Humpolce. Gustav Frank se na studiích ve Vídni velmi zdokonalil a vynikal ve tvorbě rytin, hlavně portrétů, které ho později proslavily po celé Evropě. V roce 1890 odchází do Ruska, kde zastával místo pedagoga v carském uměleckém úřadu v Petrohradě. V jubilejním Památníku České Akademie roku 1898 v oddíle „Výtvarné umění“, je Gustav Frank charakterizován profesorem K.B. Mádlem takto: „Je zde mědirytec jediný, který jehlou i rydlem reprodukuje G. Frank z Vlašimi, žije a působí v Petrohradě. V pracích svých projevuje takovou jemnost a bohatost tónů, rukou tak lehkou, podání tak elementárně malebné, široké, při tom finesami hojné, že není více pochyby, že se vzdal na do-

POKRAČOVÁNÍ NA STRANĚ 15

POKRAČOVÁNÍ ZE STRANY 14

bro (vídeňské) akademičnosti poněvadž odkryl v sobě cit a smysl subtilnější a modernější. Styky jeho s ruským malířem Iljou Řepinekem, dle jehož kreseb Frank ryl a leptal, uvedly u něho asi ony struny ve znění. Gustav Frank je dnes jediným dosud produktivním mědirytcem rydlem a jehlou.“ Tolik hodnocení prací G. Franka profesorem Mádlem. U příležitosti loňského výročí narození G. Franka je na místě připomenout, jakých velkých ocenění se mu dostalo za jeho uměleckou činnost. V době konání národopisné výstavy v Praze roku 1895 byl vyznamenán rytířským křížem rakouského řádu císaře Františka Josefa I. V roce 1896 se stává členem uměleckého redakčního komitétu v Petrohradě, kde vydává obrazový spis o carské korunovaci v Moskvě. V roce 1897 při návštěvě císaře Františka Josefa I. v Petrohradě byl G. Frank obdarován brilantovou jehlicí.

Za pobytu francouzského presidenta Faurea, jehož podobiznu ryl, byl G. Frank dekorován hodností důstojníka Čestné legie Akademie pro vědy a umění. V roce 1898 byl vyznamenán řádem sv. Stanislava II. třídy. Byl také nositelem španělského řádu sv. Jakuba. V roce 1899 se stal členem carské Akademie pro umění v Petrohradě. Pro umělce je toto členství nejvyšším a nejčestnějším vyznamenáním (tím spíše, že byl G. Frank cizincem), je spojeno s titulem akademika a s právem nosit odznak v podobě řádu a s nárokem na osobní šlechtictví.

Proč tady tak vše podrobně vypisují? Z úcty k člověku, umělci, který dosáhl ve svém oboru světového uznání a byl vlastně našim krajanem. Použito článku z časopisu Pod Blánkem od Josefa Moudrého.

Srnská Z.

PROSBA K ČTENÁŘŮM PL: Pro připravovanou výstavu „Pyšelské náměstí včera a dnes“ sháním fotografie dokumentující podobu náměstí v různých obdobích zejména minulého století. Prosím občany, kteří takové dokumenty vlastní, o jejich zapůjčení. Fotografie vrátíme po skončení výstavy (popř. je okopírujeme). Výstava bude zahájena v sobotu 26. června 2010.

Děkuji. Z. Srnská

Nález dělostřelecké munice

V dopoledních hodinách 23. dubna oznámil pracovník stavební firmy na Obvodní oddělení Čerčany nález dělostřelecké munice při bagrování základů pro výstavbu rodinného domu. Hlídka místo nálezů na pozemku v Čerčanech, v lokalitě nad statkem, v ulici Masarykova, zabezpečila a přivolala pyrotechnika. Ten místo ohledal. Nalezl celkem devět kusů dělostřeleckých nábojů ráže 75 mm a rozhodl o okamžité likvidaci v lomu v Krhanicích. Zde munici bez závad odpálil.

Pachatel byl hodinu po činu dopaden

V Čerčanech, poblíž silničního mostu přes řeku Sázavu zadrželi čerčanští policisté dvacetiletého muže. Ten se 29. května ve večerních hodinách zmocnil traktoru Zetor, zaparkovaného na neoploceném pozemku v Čerčanech. Odjel s ním směrem k bažantnici a následně směrem k obci Mrač. Po projíždce traktor odstavil na louce a uprchl směrem přes silnici spojující Čerčany a Poříčí nad Sázavou. Mladík byl na útěku dopaden a předveden na policejní služebnu, kde se k celé věci doznal. Policisté mu ve zkráceném přípravném řízení sdělili podezření ze spáchání přečinu neoprávněné užívání cizí věci, za což mu hrozí trest odnětí svobody až na dvě léta.

Zloděj si ze sklepa odnesl jízdní kolo

Do sklepní kóje v ulici Družstevní v Čerčanech se vloupal neznámý zloděj. V době od 30. května do 31. května odtud odcizil jízdní kolo za devět tisíc korun. Policisté případ prošetřují jako podezření ze spáchání přečinu krádeže a porušování domovní svobody.

Publikace, které vyjdou v letech 2010 – 2011, témařicky věnované Pyšelům

Pyšely včera a dnes – knížka zachycuje ve fotografiích a textech proměny Pyšel v posledním desetiletí. Vyjde v září 2010.

Zapomenutá krása pyšelských domů – publikace volně navazuje na seriál Historie pyšelské architektury, uveřejňovaný Michalem Vitanovským před léty v Pyšelských listech. Tentokrát nás seznámí podrobně se stavební historií pyšelských domů včetně fotografií. Vyjde ve 2. polovině roku 2011.

Ptactvo Pyšelska – výpravná kniha představí čtenářům slovem i obrazem ptactvo v Pyšelích a bezprostředním okolí, včetně početních stavů. Předpokládaný termín vydání – červen 2011.

Pyšely bílé a černé – do určité míry konfrontační publikace uveřejní ve své první části několik desítek fotografií nejzajímavějších a nejhezčích domů v Pyšelích. Druhá část bude naopak mapovat odvrácenou tvář Pyšel a na fotografiích ukáže domy, které jsou pro Pyšely a jejich majitele spíše ostudou. Vyjde ve 2. polovině roku 2011.

Nová série barevných pohlednic – bude ilustrovat ze země i ze vzduchu krásu Pyšel a přidružených obcí včetně proměn posledních let (Pyšely, Borová Lhota, Nová Ves, Zaječice, Kovářovice). Vychází v roce 2011.

POLICIE

Napadený muž skončil v nemocnici

Z přečinu ublížení na zdraví je podezřelý neznámý pachatel. V nočních hodinách 28. dubna v Zaječicích na místní komunikaci vedoucí do obce Kovářovice fyzicky napadl pětapadesátiletého muže, kterého udeřil opakovaně do obličeje a několikrát ho kopl do oblasti žebber. Poškozenému způsobil zranění, které si vyžádá několikátýdenní pracovní neschopnost.

Příležitost dělá zloděje

NEDEJTE ŠANCI ZLODĚJŮM MOTOROVÝCH VOZIDEL.

Krádeže motorových vozidel a věcí z vozidel. Problém, se kterým se potýkají policisté v celé naší republice. Jen na Benešovském okrese v období od 1. května do 31. května bylo odcizeno šest osobních automobilů a došlo k dvaceti případům vloupání do motorového vozidla. Přestože řidiči vědí, aby svá auta po opuštění zamykali a nenechávali v nich žádné věci, stále je mnoho takových, kteří tato opatření podceňují a svou lehkomyšlností přicházejí o doklady, peníze a další cenné věci. Zapomínají, že auto není trezor.

Proto k účinným opatřením proti krádežím věcí ze zaparkovaných motorových vozidel patří :

- pokud je to možné, parkujte v garáži, na střeženém parkovišti nebo na dobře osvětlených místech
- neponechávejte klíčky v zapalování ani v případech, kdy se vzdálíte od vozidla jen na okamžik
- před odchodem od vozidla zkontrolujte uzavření všech oken, motorového a zavazadlového prostoru a uzamčení dveří vozidla
- neponechávejte ve vozidlech rezervní klíče ani doklady
- nevystavujte na viditelných místech – sedadlech a odkládacích plochách žádné cenné věci, neodkládejte zde kufříky, aktovky ani kabelky
- doklady od vozidla, osobní doklady a důležité písemnosti berte vždy s sebou
- vestavěná autorádia chraňte dostupnými možnostmi, využívejte jejich ochranných prvků a funkcí jako je třeba odnímání ovládacího panelu, vyjmutí zásuvkového typu autorádia
- využijte mechanické, elektrické a elektronické zabezpečovací systémy – uzamykání řadicí páky, zamykatelné tyče na volant, imobilizéry a autoalarmy

Reagujte na podezřelé chování cizích osob, nezdávejte se v případě podezření kontaktovat policii na linku 158!

prap. Diana Škvorová

HOSPIC

- + smysluplné využití volného času, pomoc rodinám
- + možnost dopravy
- + imobilní, inkontinentní, nemocní
- + domácí prostředí, atmosféra tolerance a přátelství
- + program lze přizpůsobit dle přání

Hlavní aktivity:

Muzika – pro poslech i zpěv

Staré písně s harmonikou

Lidovky s houslemi

Písničky na přání

Keramika – efektní výrobky pod vedením zkušeného lektora pro vlastní potěšení

jako dárek pro blízké

pro hospic

Tvořivá dílna – malování na hedvábí, na sklo, na kameny, ubrusková technika, plstění, vyplétání, potisk, batika, ...

Kvízy, paměťová cvičení, vzpomínání

Cvičení pro imobilní klienty

Společenské hry, poslech hudby, četby, přednášky

Denní klub Dobrého Pastýře

Sokolská 584, 257 22 Čerčany

Tel: 734 435 118, E-mail: cds@centrum-cercany.cz

Nudíte se doma? Nemoc, stáří nebo postižení vám brání vyjít mezi lidi? Rádi byste ulevili svým blízkým, kteří se o vás doma starají?

Právě pro vás je určen Denní klub, který je nově otevřen v rámci Hospice Dobrého Pastýře v Čerčanech. Je pro vás připraveno příjemné prostředí Denního klubu nebo si třeba můžete posedět v naší zahradě v přítomnosti lidí v podobné situaci jako vy. Bude o vás postaráno po všech stránkách a to každý všední den od 8 do 16 hodin. Dopravu k nám lze domluvit za použití našeho asistenčního vozidla.

Rámcový program v sobě obsahuje jak výtvarné činnosti pod vedením zkušených lektorů, hojnost muziky i prostou zábavu, vzpomínání nebo cvičení k posílení těla i ducha.

Zaujala vás tato možnost? Zavolejte k nám do Denního klubu (734 435 118) a přijďte se podívat. První návštěva je zdarma. Na vaši návštěvu se těší

Dagmar Klečková, Kamila Kepková a Přemysl Žák.

Přehled akcí v Hospici Dobrého Pastýře v Čerčanech - červen 2010:

18. 6. Koncert Pavlica a přátelé (vstupné)
Pokud není uvedeno jinak, vstupné dobrovolné.

Změna programu vyhrazena.

Sledujte www.centrum-cercany.cz

Sokolská ulice 584, 257 22, Čerčany, Tel. :
317 777 381.

MIKRODRAK

(„nově“ začínáme 20.4.2010)

Setkání pro maminky s nejmenšími dětmi (1 – 3 roky)

Kde: Čerčany, Hospic Dobrého Pastýře

Kdy: každé úterý od 9:30 do 11:00

Těšíme se na všechny děti a jejich maminky, které si chtějí společně hrát, tančit, zpívat, cvičit, povídat pohádky, atd.

Vstupné 30,-

ZÁVOD VŠESTRANNOSTI

24. dubna jsme se sokolskými děvčaty vyrazily na naše první závody. Tento župní závod všestrannosti se konal v Mělníku. Soutěžily jsme v atletice (běh daleký, sprint, skok do dálky a hod kriketovým míčkem) a v plavání. Dívky soutěžily ve třech kategoriích: mladší žákyně I. (Bartíková Veronika, Papučíková Markéta), mladší žákyně II. (Havlíčková Kristýna, Hrušková Zita, Lišková Natálie) a starší žákyně III. (Sari Noemi, Urbanová Kateřina). Přes velkou konkurenci si Markéta P. odvezla diplom za 1. místo v atletice a Katka U. za 3. místo, každá ve své kategorii.

Tereza Sládková

VESELÁ DIABOLKA V CHOTÝŠANECH

Hlavní disciplínou v této soutěži je střelení ze vzduchovky. Dne 29. května se v Chotýšanech sjelo přes šedesát dětí poměřit své síly. Děti byly rozděleny do dvou věkových kategorií. Nejlépe se umístily Nádvorníková Adéla a Heřmanová Aneta (4-10. místo v kategorii mladších) a Svoboda Daniel (4-12. místo v kategorii starších).

Tereza Sládková

INZERCE

LANGFOR

JAZYKOVÁ ŠKOLA ŘÍČANY

Prázdninová angličtina pro děti v SKC Ondřejov

příměstský tábor, kombinace angličtiny a pohybových aktivit

termín: 12. — 16. 7. 2010, 9:00—15:00

2 úrovně (předškolní děti a 1. stupeň ZŠ)

výuka zábavnou formou 3h denně

sportovní aktivity v tělocvičně i venku

cena včetně obědů 2 800 Kč

JŠ LANGFOR, 17. listopadu 133/17, Říčany

tel. 323 606 096

www.langfor.cz

Veterinární ordinace Čerčany

Ošetřování a vakcinace psů, koček
a dalších malých zvířat.

Prodej krmiv pro psy a kočky

MVDr. Jan Jíša
tel.: 603 942 336

MVDr. Martin Štěpánek
tel.: 605 519 352

MVDr. Jana Blažková

Brigádníků 120, 257 22 Čerčany – Vysoká Lhota
<http://veterinacercany.wz.cz>

Obdarujte své blízké za vysvědčení
vysokorychlostním internetem

Za samé jedničky

✓ do konce roku paušál zdarma

✓ instalace 1.000 Kč

Za vyznamenání

✓ 3 měsíce zdarma

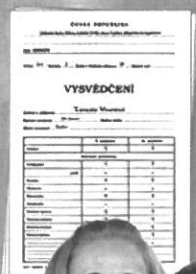
✓ instalace 1500 Kč

Pro více informací volejte
každý den od 07:00 do 20:00 h
včetně sobot a nedělí

Platí pouze pro nové instalace
a po předložení originálu letáku.

Akce časově omezena registrací
do 31. července 2010

AKCE
WIFCOM®
Objednávky a informace na tel. 317 750 555, obchod@wifcom.cz

Volejte: 317 750 555, obchod@wifcom.cz
až 10Mbps za 250 Kč bez DPH
www.wifcom.cz
Rádi zodpovíme
Vaše dotazy

Jsme mladí manželé s dítětem na cestě
a rádi bychom našli bydlení v Pyšelicích.
Hledáme pronájem domu
nebo menší domek ke koupi.
Ozvěte se prosím kdykoli na tel. číslo
775138437, nebo e-mail: ivona.n@email.cz

Hudební produkci ve velmi dobré kvalitě
za rozumnou cenu Vám zajistí pro plesy,
zábavy, svatby, oslavy, večírky

kapela REMINISCENCE

Hrajeme písničky od 60-tých let po současnost,
převážně taneční hudbu s českými texty,
ale i dechovku či tvrdší muziku.

KONTAKT: 737377853 Jarka,
603225665 Václav, 728351374 Václav.

STAVEBNÍ A OBCHODNÍ FIRMA FOJTÍK

Stavby rodinných domů

Kontakt: Radek Fojtík,
Vlašimská 1791, 256 01 Benešov
Tel/fax: 317726725, 602 286 129
e-mail: radek.fojtik@tiscali.cz

**Mandlování
a žehlení.**

úklid domácností

I nebytových prostor

hlídání dětí

kontakt 605 408 586

SPORT

Football

A MUŽSTVO

I.A třída skupina B

- 17.4.2010 Pyšely – Bakov 0 - 1
- 24.4.2010 Týnec – Pyšely 2 - 1
- 1.5.2010 Pyšely – Jílové 3 - 1
- 8.5.2010 Rejšice – Pyšely 0 - 2
- 15.5.2010 Pyšely – Mnichovo Hradiště 3 - 0
- 22.5.2010 Brandýs/Boleslav – Pyšely 4 - 4
- 26.5.2010 Pyšely – Kouřim 1 - 1
- 29.5.2010 Pyšely – Poděbrady 0 - 1
- 5.6.2010 Uhl.Janovice – Pyšely 1 - 0

STARŠÍ ŽÁCI

- 17.4.2010 Ratměřice – Pyšely 2 - 2
- 24.4.2010 Pyšely – Teplýšovice 0 - 5
- 28.4.2010 Pyšely – Úrocnice 0 - 1
- 8.5.2010 Jablonná – Pyšely 8 - 1
- 15.5.2010 Pyšely – Poříčí 0 - 4
- 22.5.2010 Olbramovice – Pyšely 7 - 2
- 29.5.2010 Pyšely – D.Kralovice 4 - 1

PŘÍPRAVKA

- 17.4.2010 Pyšely – Čechtice 1 - 1
- 24.4.2010 Týnec – Pyšely 1 - 2
- 1.5.2010 Pyšely – Úrocnice 4 - 0
- 8.5.2010 Benešov C – Pyšely 1 - 1
- 15.5.2010 Pyšely – Olbramovice 6 - 0
- 22.5.2010 Kosova Hora – Pyšely 3 - 0
- 29.5.2010 Pyšely – Krhanice 5 - 0
- 5.6.2010 Bystřice – Pyšely 2 - 1

Kulhavá M.

Pyšelské listy – Vydává Městský úřad v Pyšelicích pod registračním číslem OkÚ RR 39; vydávání listu povoleno rozhodnutím Okresního úřadu v Benešově pod č. j. RR 779/96, ze dne 13. 5. 1996
tel. 323 647 218, fax 323 647 452, E-mail: epodatelna@pysely.cz; urad@pysely.cz; <http://www.pysely.cz>

redakční rada: B. Dauthová, I. Křížová, A. Sládková, Z. Srnská, L. Zaradičková; administrace listu M. Pášová, M. Kulhavá; odpovědný redaktor Petr Slavík
NEVYŽÁDANÉ RUKOPISY SE NEVRACÍ ZÁ PUVODNOST A OBSAHOVOU SPRÁVNOST RUČÍ AUTOR TISK MĚSTSKÝ ÚŘAD PYŠELÝ